

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

انبوه طرح‌های عمرانی ناتمام، تهدیدی برای

امنیت ملی کشور

(آسیب‌شناسی و راهکارها)

سرشناسه: صمدیان، فرزانه، ۱۳۶۸ -

عنوان و نام پدیدآور: انبوه طرح‌های عمرانی ناتمام، تهدیدی برای امنیت ملی کشور (آسیب‌شناسی و راهکارها راهکارها)

مشخصات نشر: تهران: مؤسسه تحقیقاتی تدبیر اقتصاد، ۱۳۹۴.

مشخصات ظاهری: ۸۰ ص.

فروست: مطالعات امنیت اقتصادی؛ ۹۴.

شابک: ۸۰۰۰۰ ریال 978-964-8958-91-1

وضعیت فهرست نویسی: فبیای مختصر

داشت: فهرست نویسی کامل این اثر در نشانی: <http://opac.nlai.ir> قابل دسترسی است

یادداشت: کتابنامه.

شناسه افزوده: درخشان، حمیدرضا، ۱۳۶۳ - ناظر

شناسه افزوده: مؤسسه تحقیقاتی تدبیر اقتصاد

شماره کتابشناسی: ۳۸۶۵۰۹۰

انبوه طرح‌های عمرانی ناتمام، تهدیدی برای امنیت ملی کشور

تهیه و تدوین: مؤسسه تحقیقاتی تدبیر اقتصاد

مجری: فرزانه صمدیان

ناظر علمی: حمیدرضا درخشان

صفحه‌آرایی: منصوره صادقی

چاپ نخست: تیر ۱۳۹۴

شمارگان: ۱۵۰۰ نسخه

قیمت: ۸۰,۰۰۰ ریال

مؤسسه تحقیقاتی تدبیر اقتصاد

تهران، خیابان کریمخان، خیابان آبان جنوبی، کوچه هورزاد، ساختمان شماره ۶، طبقه ۳

صندوق پستی: ۱۴۴۵۵-۶۵۳

www.tier.ir

info@tier.ir

تلفن: ۸۸۹۰۸۵۲۸

دورنگار: ۸۸۹۱۸۶۱۱

تمام حقوق متعلق به مؤسسه تحقیقاتی تدبیر اقتصاد است.

فهرست مطالب

عنوان	صفحه
پیشگفتار.....	۱
خلاصه مدیریتی.....	۳
مقدمه.....	۷
۱- اهمیت و ضرورت طرح‌های عمرانی.....	۹
۲- تبیین اهمیت موجود طرح‌های عمرانی ملی.....	۱۲
۱-۲- رونا خاتمه طرح‌های عمرانی.....	۱۲
۲-۲- وضعیت پیشرفت فیزیکی.....	۱۹
۳-۲- پیشرفت طبق برنامه زمان‌بندی.....	۲۱
۴-۲- مدت اجرای پروژه.....	۲۴
۵-۲- وضعیت پروژه‌های عمرانی ملی متوقف.....	۲۵
۳- علل تأخیر در پروژه‌های عمرانی ملی.....	۳۲
۱-۳- عوامل اعتباری (اعتبار مصوب، تخصیص اعتبار، پرداختی خزانه و جذب اعتبار).....	۳۵
۲-۳- عوامل اجرایی (دستگاه‌های اجرایی، پیمانکار، مشاور طراح و مشاور ناظر).....	۴۴
۳-۳- عوامل محیطی و تدارکاتی.....	۴۸
۴- پیامدهای طولانی شدن دوره احداث پروژه‌های عمرانی.....	۵۱
۱-۴- پیامدهای اقتصادی.....	۵۲
۲-۴- پیامدهای اجتماعی.....	۶۱
۵- نتیجه‌گیری و ارائه راهکار.....	۶۶
منابع.....	۷۵

پیشگفتار

پروژه‌های عمرانی ملموس‌ترین بخش برنامه‌های توسعه هستند که برای دستیابی به هدف‌های خاص از جمله ارتقای سرمایه‌گذاری بخش خصوصی و کارکرد مولد آن، مقاوم‌سازی اقتصاد در برابر شوک‌ها، دستیابی به رشد بالا و پایدار و... انجام می‌گیرد. بر این اساس است که از سرمایه‌گذاران عمرانی در ادبیات اقتصاد توسعه تحت عنوان لبه برنده و کارساز توسعه یاد می‌شود.

در اجرای پروژه‌های عمرانی ملی توجه به دو نکته ضروری به نظر می‌رسد؛ اولاً جهت دادن سرمایه‌ها به مجاری و کانال‌هایی که بیشترین فایده را برای جامعه داشته باشد و به مفهوم واقعی مولد باشند. دوماً ایجاد سازمان‌های مناسب برای اجرا، نظارت و کنترل هرچه مطلوب‌تر پروژه‌ها. در ادبیات طرح‌های عمرانی از مرحله اول تحت عنوان ارزیابی اولیه و امکان‌سنجی و از مرحله دوم در قالب ارزشیابی برای مستندسازی تجربیات و اصلاح و بهبود امر برنامه‌ریزی آتی یاد می‌شود.

با توجه به مطالعات صورت گرفته، عدم توجه اصولی به هر یک از مراحل اشاره شده منجر به طولانی شدن دوره احداث هر پروژه و بروز زیان‌های سنگین بر اقتصاد کشور از جمله اتلاف و اسراف منابع می‌شود. اتلاف منابع سرمایه‌گذاری را می‌توان به عنوان یکی از موانع دستیابی به توسعه دانست که گریبانگیر کشور است. جهت رفع این مسأله در ابتدا باید عمق و دامنه مشکل در رابطه با طول اجرای طرح‌های عمرانی و افزایش هزینه‌های ناشی از تأخیر این طرح‌ها برای نظام تصمیم‌گیری و تخصیص منابع طرح‌های عمرانی مشخص شود تا با طراحی راهکارها و

۲.....انبوه طرح‌های عمرانی ناتمام، تهدیدی برای امنیت ملی کشور
اجرای اقدامات مناسب در این زمینه، مشکلات موجود بر طرف شده و در
وادی توسعه گام برداشته شود.

مؤسسه تحقیقاتی تدبیر اقتصاد در راستای رسالت علمی و کاربردی
خود برای ارتقای امنیت اقتصادی، وضعیت طرح‌های عمرانی ملی را از
ابعاد مختلف مورد واکاوی قرار داده و تلاش کرده تا نقاط ضعف و قوت
موجود در دستیابی به توسعه را برای برنامه‌ریزان و سیاست‌گذاران
اقتصادی کشور شفاف‌تر سازد.

در پژوهش حاضر سعی شده است به ارزیابی میزان تأخیر در اجرای
طرح‌های عمرانی ملی پرداخته شود، به این ترتیب که پس از تبیین
وضعیت موجود در مورد طول دوره اجرای طرح‌ها و پروژه‌های عمرانی
(تا قبل از بهره‌بردار)، بررسی عوامل ایجادکننده تأخیر در پروژه‌های
عمرانی ملی پرداخته شده، پیامدهای اقتصادی و اجتماعی حاصل
از طولانی شدن دوره اتمام پروژه‌ها مورد بررسی قرار گرفته و در نهایت
راهکارهایی جهت کاهش پیامدهای منفی و بهبود وضعیت طرح‌های
عمرانی ارائه شده است.

امید است یافته‌های این پژوهش بتواند کاملاً در راستای افزایش
حساسیت نظام تصمیم‌گیری در تخصیص منابع طرح‌های عمرانی به‌منظور
شناسایی عوامل تأثیرگذار بر تأخیر پروژه‌های عمرانی و رفع این عوامل
باشد و در نهایت منجر به انجام هرچه بهتر پروژه‌های آتی شود.

مدیر مؤسسه تحقیقاتی

تدبیر اقتصاد